

Vergaderjaar 2024–2025

31 524

Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie

Nr. 637

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 6 maart 2025

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 29 januari 2025 over de voorhang subsidieregeling Instructeursbeurs mbo 2025 (Kamerstuk 31 524, nr. 635).

De vragen en opmerkingen zijn op 13 februari 2025 aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgelegd. Bij brief van 6 maart 2025 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Bromet

Adjunct-griffier van de commissie,
Bosnjakovic

Inhoud	blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
• Inbreng van de leden van de PVV-fractie	2
• Inbreng van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie	2
• Inbreng van de leden van de VVD-fractie	3
• Inbreng van de leden van de NSC-fractie	3
• Inbreng van de leden van de D66-fractie	4
II Reactie van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	4

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Inbreng van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie zijn tevreden met dit voorstel van de Minister. Tevens zijn deze leden tevreden, dat ook «nieuwe» instructeurs in 2025 gebruik kunnen maken van deze regeling en dat de Minister het negatieve advies van het ATR¹ naast zich heeft neergelegd. Het is volgens de leden ook mooi, dat het eventuele restant van het budget voor 2025, € 800.000,-, wordt toegevoegd aan de regeling voor de zij-instromers.

Inbreng van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie zijn positief over de regeling, maar hebben nog enkele vragen. Als de instructeursbeurs volgend jaar ophoudt te bestaan, welke middelen worden er dan beschikbaar gesteld voor professionalisering van mbo-instructeurs en mbo-docenten? Uit de ervaringen van gebruikers komt namelijk naar voren dat de beurs voor velen leidt tot verbeterde didactische en pedagogische competenties, wat mogelijk de kwaliteit van het onderwijs en het vertrouwen in de eigen onderwijsvaardigheden bevordert. Het verhogen van de onderwijskwaliteit in het mbo is iets wat deze leden zeer belangrijk achten, vandaar dat zij hopen dat de instructeursbeurs een regeling wordt met structurele middelen of dat de Minister andere manieren voor ogen heeft om instructeurs en docenten in het mbo te laten professionaliseren.

Daarnaast vragen de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie of er in deze subsidieronde nog iets wordt gedaan aan het breder bekendmaken van de regeling, gezien ook de onderuitputting die ten grondslag ligt aan de verlenging. Uit de evaluatie van Berenschot komt naar voren dat het bereik van de regeling beperkt is: ongeveer zes procent van de totale doelgroep heeft gebruik gemaakt van de beurs, mogelijk door een gebrek aan bekendheid van de beurs.² De bekendheid van de beurs lijkt vooral te ontstaan via collega's, wat verklaart dat het gebruik van de beurs in bepaalde regio's of instellingen laag blijft. Wat gaat de Minister doen om de bekendheid en toegankelijkheid van de regeling te vergroten? Welke formele kanalen gaat de Minister daarvoor inzetten?

¹ ATR: Adviescollege Toetsing Regeldruk

² Evaluatie Berenschot instructeursbeurs mbo OCW, d.d. 20 december 2024, <https://www.berenschot.nl/evaluatie-instructeursbeurs-mbo-ocw> (bijlage van Kamerstuk 27 923, nr. 497, Parlisisnummer 2024D50367)

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de Voorhang subsidieoverleg Instructiebeurs mbo 2025. Deze leden zijn positief over het ontwerp van de Subsidieregeling Instructeursbeurs mbo 2025 en hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het beschikbare budget is aangepast van € 1.800.000,- naar € 800.000,- als gevolg van onderuitputting in voorgaande jaren. Deze leden moedigen realistisch begroten aan, maar vragen of de Minister de keuze voor dit bedrag nader kan duiden en of de verwachting is dat dit budget wel uitgeput wordt. Zij vragen voorts of er voldoende is gedaan om de bekendheid van deze regeling te vergroten, gezien het feit dat deze subsidieregeling kan bijdragen aan het verminderen van het lerarentekort. Is de Minister voornemens hier extra aandacht aan te besteden, zowel onder instructeurs als onderwijsinstellingen? Zo ja, welke impact zou dit hebben op de uitvoerbaarheid van deze subsidieregeling?

De leden van de VVD-fractie lezen in het advies van het ATR dat dit adviseert de subsidie niet in te dienen of vast te stellen.³ Het ATR merkt op dat de uitwerking van het voorstel niet voldoende is onderbouwd voor een goed afgewogen besluit, met als reden dat de evaluatie van de oorspronkelijke regeling niet tijdig is gestart. Deze leden begrijpen dat het toch invoeren van deze regeling kan bijdragen aan het carrièreperspectief van onderwijspersoneel, maar vragen waarom is besloten het advies van de ATR terzijde te leggen.

De leden van de VVD-fractie lezen in het advies van het ATR dat het onbekend is hoe effectief en doelmatig de oorspronkelijke regeling was. Welke aanpassingen zijn er gedaan om ervoor te zorgen dat de nieuwe subsidieregeling wel effectief en doelmatig gaat zijn?

De leden van de VVD-fractie lezen dat een verplichting voor een subsidie inhoudt dat een student ten minste vijftien studiepunten moet behalen. Om welke reden is een resultaat van 15 studiepunten als eis voor een subsidie vastgesteld? En waarom is de eis van 15 studiepunten ook vastgesteld voor studenten die per februari starten?

Inbreng van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben kennisgenomen van de Voorhang subsidieregeling Instructiebeurs mbo 2025 en hebben hierover een aantal opmerkingen en vragen.

De leden van de NSC-fractie vinden het belangrijk dat mensen die werkzaam zijn in het primaire onderwijsproces volop kansen krijgen en gestimuleerd worden om zich in professioneel opzicht verder te blijven ontwikkelen. Dit kan de kwaliteit van het onderwijs alleen maar ten goede komen. Deze leden onderschrijven dan ook het doel dat met de subsidieregeling Instructiebeurs mbo 2025 wordt beoogd.

Wel hebben de leden van de NSC-fractie met enige verontrusting gekeken naar de manier waarop de subsidieregeling, tegen het advies van het ATR in, is voortgezet ondanks dat de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling op dat moment nog onduidelijk was. Deze leden menen daarin

³ ATR-advies Subsidieregeling instructeursbeurs mbo 2025, d.d. 31 oktober 2024, <https://www.adviescollegeregeldruk.nl/documenten/adviezen/2024/10/31/atr-advies-subsidieregeling-instructeursbeurs-mbo-2025>

namelijk een terugkerend patroon te zien waarbij subsidies door het Ministerie van OCW worden uitgekeerd, terwijl de effectiviteit ervan onvoldoende geborgd is. Dat is in ieder geval een conclusie die ook de Algemene Rekenkamer al meermaals heeft moeten trekken in haar verantwoordingsonderzoeken van de afgelopen jaren; geld wordt uitgegeven terwijl onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat het ook ergens toe leidt. Zij vragen hoe het kan dat, de herhaaldelijke bevindingen van de Algemene Rekenkamer ten spijt, de Minister er maar niet in lijkt te slagen hierin verbetering aan te brengen. Kan de Minister hier een verklaring voor geven? En kan de Minister aangeven welke maatregelen hij neemt om hierin verbetering aan te brengen? De leden van de NSC-fractie vragen daarbij ook welke subsidieregelingen in het verleden *niet* zijn voortgezet omdat de doelmatigheid en doeltreffendheid ervan onvoldoende aangetoond kon worden.

Het stelt de leden van de NSC-fractie gerust dat uit het inmiddels verschenen evaluatierapport blijkt dat instructeurs evenwel dankbaar gebruik van de subsidieregeling weten te maken en dat naar verwachting velen van hen hierdoor een nieuwe opleiding afronden. Tegelijkertijd merken deze leden op dat maar zeer weinig instructeurs een beroep doen op de regeling en dat sinds de invoering ervan er jaarlijks een forse onderuitputting van het beschikbare budget is.

Kan de Minister aangeven waarom vanaf 2020 tot en met 2023 het beschikbare budget gelijk is gebleven aan € 1.800.000,-, ondanks dat jaar in jaar uit hoogstens een kwart van het budget is uitgekeerd? Waarom is het budget niet bijgesteld? Welke maatregelen zijn er in die periode genomen in antwoord op deze forse onderuitputting? Wat is er met het resterende geld gebeurd?

Inbreng van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de voorhang en hebben verder geen vragen.

II Reactie van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

1. Inleiding

Dank aan de leden voor de inbreng voor dit schriftelijke overleg. Hieronder beantwoord ik de vragen en opmerkingen, gebundeld per onderwerp, namelijk: ATR, budget, bekendheid en toegankelijkheid, en overig

2. ATR

De leden van de VVD-fractie vragen waarom is besloten het advies van de ATR terzijde te leggen.

Het eindoordeel van de ATR is «Niet indienen / vaststellen, tenzij met de adviespunten rekening wordt gehouden» (dictum 3). Ten eerste wil ik benadrukken dat ik het werk van de ATR waardeer en hun advies uiterst serieus heb meegenomen bij de totstandkoming van deze regeling. In hun advies geeft de ATR vier concrete aandachtspunten mee, die ik hier puntsgewijs zal doornemen. De eerste, het advies om de regeling uitsluitend open te stellen voor instructeurs die al eerder subsidie hebben ontvangen voor een opleiding, leg ik terzijde. Ik vind het belangrijk dat alle instructeurs gebruik kunnen maken van deze beurs, ook degenen die dit jaar voor het eerst de beurs aanvragen. De instructeursbeurs wordt veelal gebruikt voor het volgen van een lerarenopleiding, daarmee draagt deze

beurs bij aan het tegengaan van het lerarentekort. Dat wil ik ook dit jaar faciliteren. Het tweede advies, ervoor zorgen dat instructeurs in één keer de aanvraag voor meerdere jaren kunnen doen, neem ik mee in een eventuele volgende versie van de regeling. Het derde en vierde advies heb ik reeds geïmplementeerd in deze regeling. Het gaat om het in de evaluatie aandacht te besteden aan de redenen van onderuitputting en verbetering van de werkbaarheid van de regeling, zie hiervoor verdere toelichting onder 4 (bekendheid en toegankelijkheid) en de regeldruk in kaart te brengen conform de Rijksbrede methodiek. Dat laatste heb ik gedaan in de toelichting van de huidige regeling. Met de aanpassingen die reeds gedaan zijn ben ik gedeeltelijk tegemoet gekomen aan het advies van de ATR, waarbij ik twee adviespunten overneem, één adviespunt meeneem in een eventuele volgende versie van de regeling, en één adviespunt terzijde leg. Omdat ik niet aan alle adviespunten tegemoet ben gekomen, maar het belangrijk vind dat deze beurs ook dit jaar beschikbaar is, leg ik het advies om de regeling niet in te dienen terzijde.

3. Budget

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen zich af welke middelen er nog beschikbaar zijn voor de professionalisering van mbo-instructeurs en mbo-docenten als de instructeursbeurs volgend jaar ophoudt te bestaan.

Ik deel de mening van de fractie dat het verhogen van de onderwijskwaliteit in het mbo belangrijk is. Dat is iets waar ik voortdurende aandacht voor heb. Naar aanleiding van de evaluatie van de instructeursbeurs die is gedaan door onderzoeksbureau Berenschot⁴, ben ik momenteel verschillende opties aan het overwegen voor de toekomst van de instructeursbeurs. Over mijn keuze zult u worden geïnformeerd in de Kamerbrief lerarenstrategie in Q2 van dit jaar. Daarin zal ik ook expliciet ingaan op de middelen ten behoeve van professionalisering voor zowel instructeurs als docenten in het mbo.

De leden van de NSC-fractie vragen of de Minister kan aangeven waarom vanaf 2020 tot en met 2023 het beschikbare budget gelijk is gebleven aan € 1.800.000,-, ondanks dat jaar in jaar uit hoogstens een kwart van het budget is uitgekeerd? Daarnaast vraagt de NSC-fractie waarom het budget niet is bijgesteld, welke maatregelen er in die periode zijn genomen in antwoord op deze forse onderuitputting, en wat er met het resterende geld is gebeurd?

Het subsidieplafond van de regeling was van 2020–2023 inderdaad € 1.800.000,-. Het resterende bedrag is ingezet voor de regeling zij-instroom, zodat daar meer subsidies verstrekt konden worden. Hier is voor gekozen omdat deze regeling een soortgelijk doel heeft: het terugdringen van het lerarentekort. Aangezien in de Subsidieregeling instructeursbeurs mbo is opgenomen⁵ dat de niet bestede subsidie jaarlijks aan de subsidieregeling zij-instroom wordt toegevoegd, is vanuit efficiencyoogpunt destijds besloten een plafondverlaging mee te nemen in de eerstvolgende wijziging van de Subsidieregeling instructeursbeurs mbo en daar geen aparte wijzigingsregeling voor op te stellen.

De leden van de VVD-fractie vragen of de Minister de keuze voor het bijstellen van het budget naar € 800.000 nader kan duiden en of de verwachting is dat dit budget wel uitgeput wordt.

⁴ Evaluatie Instructeursbeurs mbo

⁵ Artikel 4, tweede lid, Subsidieregeling instructeursbeurs mbo.

Het budget is naar beneden bijgesteld als gevolg van de onderuitputting in eerdere jaren, zoals de leden van de VVD-fractie zelf ook constateren in hun inbreng. De reden dat het plafond is bijgesteld naar € 800.000, is omdat dit dichterbij de uitputting van afgelopen jaren komt, maar ook ruimte biedt voor de groeipotentie die ik zie in de gebruikers van de regeling. Deze groeipotentie kan worden bereikt door in te zetten op de bekendheid en toegankelijkheid van de regeling, dat zal ik verder toelichten in het volgende blok.

4. Bekendheid en toegankelijkheid

Er zijn verschillende vragen gesteld over de bekendheid en toegankelijkheid van de regeling. Deze zal ik bundelen en vervolgens beantwoorden.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen of er in deze subsidieronde nog iets gedaan wordt aan het breder bekendmaken van de subsidie. De fractie vraagt zich ook af wat de Minister gaat doen om de bekendheid en toegankelijkheid van de regeling te vergroten en welke formele kanalen daarvoor ingezet gaan worden.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af welke aanpassingen er gedaan zijn om ervoor te zorgen dat de nieuwe subsidieregeling wel effectief en doelmatig zal zijn. De VVD-fractie vraagt daarnaast of er voldoende is gedaan om de bekendheid van deze regeling te vergroten, gezien het feit dat deze subsidieregeling kan bijdragen aan het verminderen van het lerarentekort. De fractie vraagt of de Minister voornemens is hier extra aandacht aan te besteden, zowel onder instructeurs als onderwijsinstellingen en zo ja, welke impact zou dit hebben op de uitvoerbaarheid van deze subsidieregeling?

Ik wil stevig inzetten op de bekendheid en toegankelijkheid van de regeling ook voor deze subsidieronde. Door het evaluatieonderzoek van Berenschot weten we dat de beperkingen van de effectiviteit en doelmatigheid van de regeling met name in het bereik van de regeling zitten. Om meer bekendheid voor de regeling te creëren zal er op verschillende manieren aandacht aan besteed worden, zowel vanuit mijn ministerie als vanuit partners: er zal aandacht aan besteed worden in de externe mbo-nieuwsbrief van OCW, de MBO Raad zal communiceren naar mbo-instellingen en de BVMBO naar docenten. Ook via de onderwijsregio's zal ik aandacht aan de mogelijkheden van deze regeling besteden. Ten slotte zal DUO contact opnemen met instructeurs die in voorgaande jaren gebruik hebben gemaakt van de regeling en in aanmerking komen voor subsidie voor het tweede of derde jaar van hun opleiding.

Er zijn geen aanwijzingen dat meer gebruik van de regeling de uitvoerbaarheid in de weg zou staan.

5. Overig

De leden van de NSC fractie vragen hoe het kan dat, de herhaaldelijke bevindingen van de Algemene Rekenkamer ten spijt, de Minister er maar niet in lijkt te slagen verbetering aan te brengen in het borgen van de effectiviteit van regelingen. Kan de Minister hier een verklaring voor geven? En kan de Minister aangeven welke maatregelen hij neemt om hierin verbetering aan te brengen? De leden van de NSC-fractie vragen daarbij ook welke subsidieregelingen in het verleden niet zijn voortgezet omdat de doelmatigheid en doeltreffendheid ervan onvoldoende aangetoond kon worden.

Ik betrek de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer bij het monitoren en evalueren van beleid. Daarnaast zet ik voortdurend stappen om te zorgen dat beleidsresultaten worden gehaald en beter te verantwoorden zijn. Sinds 2023 is er verbetering gebracht in hoe we werken met beleidsindicatoren. Daardoor is het makkelijker om beleid duurzaam te monitoren, en dus ook in te grijpen als beleidsindicatoren niet behaald worden. Met het project *Science for Policy* zet ik daarnaast in op nieuwe manieren van het gebruik van wetenschappelijke inzichten bij beleidsontwikkeling. In dit project is OCW samen met partijen uit het veld aan het experimenteren met nieuwe vormen van interacties tussen wetenschap en beleid in voorbeeldprojecten bij verschillende departementen en uitvoeringsorganisaties. Dit doe ik ook om beleid, inclusief onderwijsbeleid, meer evidence-based te maken. Verder wordt in het kader van het Herstelplan Kwaliteit funderend onderwijs gekeken hoe we terughoudend kunnen omgaan met het verstrekken van subsidies om zo de administratieve lastendruk te verminderen en onnodige verantwoordingsdruk te voorkomen.

Alvorens subsidieregelingen te publiceren, wordt altijd gezien of deze doelmatig en doeltreffend zijn. Zo wordt er een juridische analyse gedaan, worden uitvoeringstoetsen uitgevraagd en worden kansen op misbruik en oneigenlijk gebruik in kaart gebracht. Met deze maatregelen zorg ik ervoor dat van subsidieregelingen aan de voorkant voldoende wordt gemotiveerd dat ze doelmatig en doeltreffend zijn. Om te zien of de verwachte doelmatigheid en doeltreffendheid in de praktijk ook daadwerkelijk behaald worden is het verplicht om subsidieregelingen na 5 jaar te evalueren. Daarna wordt overwogen of een subsidieregeling voortgezet wordt. In het al dan niet beëindigen van subsidieregelingen spelen verschillende factoren een rol, waaronder de doeltreffendheid en doelmatigheid. Dit wordt dus steeds afgewogen. Gepubliceerde subsidieregelingen die in het verleden niet zijn voortgezet met als specifieke reden dat de doelmatigheid en doeltreffendheid onvoldoende aangetoond kon worden, zijn bij mij echter niet bekend.

De leden van de VVD-fractie vragen om welke reden een resultaat van 15 studiepunten als eis voor de subsidie is vastgesteld, ook voor studenten die per februari starten?

Ik heb ervoor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de systematiek van de Subsidieregeling lerarenbeurs⁶, daar is deze studiepunteneis een onderdeel van. Met het oog op doelmatigheid van de regeling is een minimaal aantal studiepunten vastgesteld, waarbij ik 15 studiepunten haalbaar acht, ook voor studenten die per februari starten.

⁶ wetten.nl - Regeling - Subsidieregeling lerarenbeurs - BWBR0039319